

Tiedonalojen tekstitaitojen opettaminen -kuva

Kuva on jaettu kolmeen osaan:

1. Mitä opetat, kun opetat tiedonalan tekstitaitoja?
2. Miten kehität osaamistasi tekstitaitojen opettajana?
3. Minkälainen on jatkumo yleisistä tekstitaidoista tiedonalan tekstitaitoihin?

Kun opetat tiedonalan tekstitaitoja, opetat omalle oppiaineelle tyypillisiä tapoja käyttää kieltä ja tekstejä, jotka pohjaavat yhteisön toiminnan tavoitteisiin. Lisäksi perehdytät oppilaita tiedonala- tai ammattiyhteisön toimintaan, huomioit alakohtaisten tekstien moninaisuuden ja kielellisen vaihtelun ja tuet kriittisen ajattelun kehittymistä.

Miten kehität osaamistasi tekstitaitojen opettajana? Kaiken pohjana ovat oppijoiden taustat ja tarpeet sekä toiminnan tavoitteet. On tärkeää huomioida kolme näkökulmaa: 1. Tiedosta oppiaineen tekstien ja kielenkäyttötapojen moninaisuus. 2. Tee näkyväksi tekstikäytänteitä yhdessä keskustellen ja analysoiden sekä ohjaten ja mallintaen. 3. Opeta konkreettisesti sekä yleisiä että tiedonalan tekstitaitoja esimerkiksi osana tutkivaa oppimista.

Lopuksi kuvassa esitetään jatkumo yleisistä tekstitaidoista tiedonalan tekstitaitoihin. Läpi jatkumon tekstitaitoihin liittyy yhteisöllisyys, tilanteisuus ja toimintaan sitoutuminen. Yleisiä tekstitaitoja ovat esimerkiksi yleiset lukemisstrategiat, tekstin tuottamistaidot ja tekstin tavoitteen ja kohdeyleisön huomioimien tekstien tuottamisessa ja tulkinassa. Tiedonalakohtaisia tekstitaitoja ovat esimerkiksi alakohtaisten tutkimuskysymysten muotoilu, tiedonalan käsitteiden hallinta ja käyttö sekä alalle tyypillisten kielellisten keinojen hallinta. Yleiset ja tiedonalakohtaiset tekstitaidot eroavat esimerkiksi sen suhteen, millainen tiedon luonne niissä on, millaisia tiedon esittämisen muodot ovat ja millaisia diskurssin ja kielen rakenteet ovat.

Tekijät:

Saario, J. & Sulkunen, S. (2019). *Tiedonalojen tekstitaitojen opettaminen*. LUKILOKI-hanke 2018–2022. Jyväskylän yliopisto.

Graafinen toteutus:

Terese Bast